

Márti és a Sziklavirág

Jakartától Terézvárosig hosszú az út. Főleg, ha az ember batyuja ezerszínű festményekkel, gamelán dallamokkal és tucatnyi színes mesével van megpakolva. Erről a kalandról csak egyetlen budapesti leány, Kiss Márti tud beszámolni.

A gangos pesti bérház emeletén igazi művészlakás, mely pillanatok alatt különleges világba invitál: a fiatal festőművész tárgyai, emlékei, utazásai és munkái közé, vagyis összetéveszthetetlenül „kissmártis” birodalmába.

A falakra függesztett képek mint rendhagyó tárlat végigvisznek Márta életének állomásain, céljain és vágyain. Hallatják belső hangját. Hisz az igazi otthon ilyen: nyitott könyv benne a házigazda.

Indulok is felfedezni ezt a kivételes fiatal, a koptatott ajtótokokkal keretezett

előszobán át, ahol égig nyújtóznak a telelő növények. Felfelé tartanak, mint a csillagokba libbenő Nagy a szomorú nagypapa szeme láttára. Apró hegedűje sosem halkul el, családi húrokat penget Márta éjsötét festményén. Mert a család mindennél fontosabb: Apa biztató bölcs levelei, melyek a világ másik végén is megtalálhatók. Anya izgalmas hivatása, a templomi freskók előtt bámuló gyermekei, melyek végül szintén a restaurátorszakma felé terelték az ötösnek készülő diáklányt. És újból Anyu, aki győgykeverékével épp most érkezik. Míg

az ebéd melegszik, a konyhában megcsodáljuk a kubizmust. Pepita padló, zöld székek és a kék csíkos bögre geometriája felett Márta csendélete a falon. Vagy inkább Paul Gauguin? Ki tudja ezt egy restaurátor-festőnél, akinek kisujjában megannyi mestermű, miközben ő maga a csendes alázatosság... saját szórakoztatására képet fest a képekbe, almái néha megindulnak lefelé, mielőtt a vászon síkjára száradnának. Zajló csendéleteivel üzen, segít meglátni a mozduló pillanatot vagy épp megtalálni saját nyugvó középpontunkat, mely néha

egy csokor krizantém illatában sűrűsödik. Jobbra a szobaajtó mellett: „Önarckép krizantémokkal”. De ugyanez működik eperrel és liliomokkal, attól függ, mit kap Márta a piacon, miközben fejében már kész a megfestett kép... Gyönyörű színekkel, ironikus gesztusokkal, női arcokkal tárja eléink a lélek darabkáit, hol érzelmes-tűzpirosban, hol várakozó-ellenfényben vagy fájdalmas-kékben. Meghatóan őszinték mind, ahogy a zajosan pletykáló, sütit majszolva fogyókúráról tanácskozó pufi nőcik, a hétköznapi istennők.

Elmerengő figurái gondolatban messze járnak, fűszeres illatok és burjánzó őserdők mentén, vulkánok tövében, gamelán dallamokra ringó tarka ruhás táncosnők közt, mesék és valóság oly ismerős határára. „Indonéziáról álmodom” című képe innen, a hideg pesti télből az örök nyár szanatóriumába hív, ahol Márta két évet töltött. Vagyis inkább lubickolt. Alámerült, nagyokat lélegzett, azaz második otthonra lelt e távoli szigetvilágban. A solói művészeti egyetem zenei tanulmányainak emlékét a szépséges ütős hangszer,

a gender őrzi, itt a könyvespolc mellett. Hangjában szinte megszólalnak az indonéz ihletésű festmények: a barackszínű felhők, a tarka piacok forgataga, a virágos sütemények, a tükrös falcsempék és gyékénypadlós házak színei, a tücskök és kakasok hangja, a ramadán hajnali éneke, a szép arcú énekesnők, a kókuszpálmás fehér part, a sós vízben lebegés, az édes jázmin tea és fűszeres cigifüst illata. Élő emlékek mind, ahogy a „kissmártis” festmények előtt ámuló közönség a jakartai kiállításon vagy az elismert jávai illusztrá-

tor, pak Ratmoyo elismerése: „Hogy festhet egy fehér lány ennyire jávait?” Fest, ahogy belülről jön. Ahogy a biztos tudás mellett magára talált, saját stílusára lelt az állandóan burjánzó-zseszgő, ugyanakkor nyugtatóan lelassult közegben. A többi kalandot színesen elmondják internetes naplóoldalai, melyet ajánlok éjszakai olvasásra... a rizsföldek üde zöld fotóival körítve kész szanatórium. Búcsúzóul, a házi tárlatvezetés végén Márta egy kék könyvet csúsztat kezembe: „első indonéz mesekönyvem” – amúgy

szerényen, saját kézből. Maga gyűjtötte mesékkel, precíz, autentikus illusztrációival, hihetetlen mennyiségű munkával telerakva. Bőröndbe pakolt papírhalmaz formájában hazahozva. Itthon a Naphegy Kiadó lelkes csapatával, az indonéz nagykövet ajánlásával kiadva. Első jávai-magyar mesekönyvünk, a „Sziklavirág”, mely gyógyír a léleknek, akár a fecskéfészek. A hazai bemutatón a nagykövet oldalán a festőművész, a gamelán zenész, a mesegyűjtő és az illusztrátor is megjelent. Kiss Mártának hívják őket.